

1956

SZOLNOK

60 ÉVE TÖRTÉNT
A forradalom emlékei

Helytörténeti vetélkedő középiskolások számára

1. Magyarázd meg a következő fogalmakat! (12 pont)

(Törekedj az önálló megfogalmazásra. Internetes forrásból bemásolt válaszokat nem tudunk elfogadni.)

A) **sztálini típusú vezérkultusz** (3 pont)

kultikus tisztelet, politikai kultusz, elvtelen, mértéktelen és kritikát nélkülöző dicsőítés; diktatórikus rendszer sajátossága; korlátlan hatalom összpontosítása egy személy kezében

B) **„szalámitaktika”** (3 pont)

polgári pártok felszámolása, Rákosi Mátyás nevéhez fűződő megoldás a többi párt ellehetetlenítésére, az egypártrendszer (MKP) létrehozására; pártvezetők eltüntetése bebörtönzéssel, elrablással, zsarolással, emigrációba kényszerítéssel

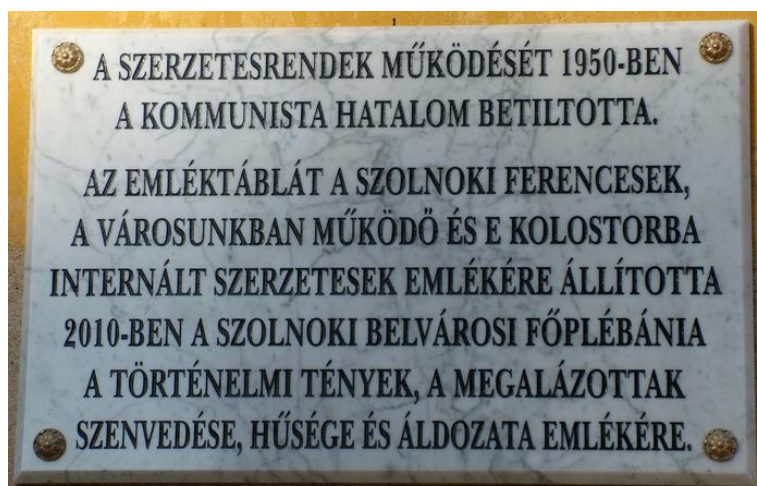
C) **kékcédula** (3 pont)

igazolólap, amelyet az 1947. évi országgyűlési választások (1947.08.31.) során használtak; a nem lakóhelyükön szavazók kaphatták. Az MKP aktivistái ellátták a pártjuk tagjait több igazolólapmal, azzal a céllal, hogy több szavazókerületben is adjanak le szavazatot. A visszaélés miatt ezt a választást kékcédulás választásként is említik.

D) **műszaki határzár** (3 pont)

1950-es években politikai okokból a déli és nyugati határon ellenőrizték a személy- és járműforgalmat, a tiltott határátlépések megelőzésére dróthálót feszítettek ki, aknamezőt telepítettek; 1956 őszén egy rövid időre az osztrák határon elbontották

- Forrás: Sulinet Tudásbázis [URL: <http://tudasbazis.sulinet.hu>; <http://www.rev.hu/sulinet56/online/szerviz/kislex/kislexis.htm>

2. Válaszolj a kérdésekre a kép segítségével! (6 pont)

A) **Hol található a fenti emléktábla?** (1 pont)

Belvárosi Nagytemplom / egykori ferences templom / Szentháromság templom (Szolnok, Templom út)

B) **Fejtsd ki a történelmi egyházak elleni támadás mellett, milyen eszközökkel harcolt a vallásos világnézet ellen a pártállami diktatúra?** (5 pont)

- iskolák államosítása
- Állami Egyházügyi Hivatal létrehozása
- vezető egyházi személyek elfogatása, bebörtönzése, lejárata
- vallásos ünnepek átalakítása (pl. Fenyőünnep)

- Forrás: <http://www.zounuk.hu/hu/wiki/ferences-emlektabl-szolnok>; Sulinet Tudásbázis [URL: <http://tudasbazis.sulinet.hu>; <http://www.rev.hu/sulinet56/online/szerviz/kislex/kislexis.htm>]

3. **Válaszolj a kérdésekre az alábbi forrás segítségével!** (4 pont)

„A szocializmus útján haladó Magyar Népköztársaság olyan államszervezetet épít, amely biztosítja a dolgozók tevékeny és állandó közreműködését az államhatalom gyakorlásában és az államigazgatás munkájában, közelebb viszi az ügyintéztést a dolgozó tömegekhez és következetesen érvényesíti a szocialista törvényesség elveit. A Magyar Népköztársaság országgyűlése [...] megvalósítja a demokratikus államszervezet legmagasabbrendű formáját: a tanácsok rendszeré[t...] 1. § A helyi tanácsok a dolgozó nép köréből [...] a demokratikus centralizmus elveinek megfelelően egymás alá és fölé rendelt szervek, amelyek működési területükön a dolgozó nép egységes államhatalmát képviselik, biztosítják a tervszerűséget az állami élet minden vonatkozásában, ellátják a gazdasági, társadalmi és kulturális vezetés feladatait, valamint általában az államigazgatás helyi tennivalóit.”

- A) **Mely dokumentumból származik az alábbi idézet?** (1 pont)
1950. évi I. törvény
- B) **Honnan ered a forrásban szereplő tanács szó?** (1 pont)
Szovjetunió helyi és központi államhatalmi szervei nevének (szovjetek) egyszerű fordítása
- C) **Helyi szinten milyen rendszert váltottak le a tanácsok?** (1 pont)
önkormányzatok
- D) **Ki volt Szolnok város első ilyen módon megválasztott vezetője?** (1 pont)
Ragó József
- Forrás: Szolnok könyve

4. **A képek alapján válaszolj a kérdésekre!** (11 pont)

- A) **Ki volt az a szolnoki születésű költő, akit 1948-ban és 1952-ben is összeesküvés vádjával letartóztattak, majd koncepciós perben elítélve a váci börtönben raboskodott 4 évig?** (1 pont)
Szathmáry György (1928-1990)
- B) **Mi a címe a váci börtönben raboskodott költők kézzel írt antológiájának?** (1 pont)
Füveskönyv
- C) **Milyen kitüntetésekben részesült a rendszerváltás után rehabilitált alkotó?** (2 pont)

posztumusz *Hazáért Érdemkereszt* (1995. október 23.); „*A Szabad Magyarorszáért Érdemkereszt A Nemzeti Szalagon*” kitüntetés (1997. augusztus 30.)

D) Hol található a 2005-ben emlékére állított dombormű? (1 pont)

Damjanich János Múzeum (Szolnok)

E) Ki az a szolnoki születésű szalézi szerzetes, akit államvédelmi tisztak izgatása ürügyén letartóztattak, heteken át kínozva vallatták, majd 1952 őszén zárt tárgyaláson halálra ítélték és 1953. június 8-án végezték ki ártatlanul? (1 pont)

Boldog Sándor István (1914-1953)

F) Mikor és hol került sor vértanú boldoggá avatására? (2 pont)

2013. október 19. Budapest

G) Hogyan állított emléket személyének szülővárosa? (3 pont)

utcat neveztek el róla, teljes alakú szobor, emléktábla

- Forrás: <http://www.vfmk.hu/hu/node/10191>; <http://www.zounuk.hu/hu/wiki/sandor-istvan-1914-1953>; <http://www.emlekpontok.hu/hu/interjutar/interju-szathmary-judittal>

5. Az 1950-es években kezdődött a Ságvári körüli lakóházak építése.(2 pont)

A) Milyen építészeti irányzatot képviselnek a képen látható épületek? (1 pont)

szocialista realizmus (szocreál)

B) A köznyelv mely történelmi személlyel kötötte össze és jellemezte ezt az ideológiával telített stílust? (1 pont)

Sztálin, „sztálinbarokk”

- Sulinet Tudásbázis [URL: <http://tudasbazis.sulinet.hu>; <http://www.rev.hu/sulinet56/online/szerviz/kislex/kislexis.htm>

6. Tegyük időrendbe a felsorolt eseményeket! (1 pont)

A) Közlekedési és Műszaki Egyetem Szolnokra telepítése (1952)

B) Tiszamenti Vegyiművek létrehozása (1951)

C) Kilián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola elindítása (1949)

Megoldás: C) B) A)

- Forrás: Szolnok könyve

7. Ki volt ... (3 pont)

A) ...Szolnok megye országgyűlési képviselője 1953-1957 között, aki az MDP központi vezetőségének első titkári posztját is betöltötte? (1 pont)

Gerő Ernő

B) ...1950 és 1956 között az MDP Szolnok megyei pártbizottság első titkára? (1 pont)

Dávid Ferenc

C) ... az MDP megyei pártbizottság első titkára 1956. szeptember 1-je után? (1 pont)

Kálmán István

- Forrás: Szolnok könyve

8. Mi volt a neve... (3 pont)

A) 1945-1949 között megjelent megyei hírlapnak? (1 pont)

Tiszavidék

B) 1949 októberétől induló megyei hírlapnak? (1 pont)

Szolnok megyei Néplap

C)a Társadalom –és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat megyei szervezetének 1954-ben indult közlönyének? (1 pont)

Jászkunság

- Forrás: Szolnok könyve

9. Mely szervezetet jelentik az alábbi meghatározások? (3 pont)

A)A fiatal kommunisták vitaklubjaként indul 1955. márciusában. Titkára Tánzos Gábor (1928-1979) volt. A vitakör az 1956-os forradalom előkészítésében történelmi szereppel bíró ellenzéki fórummá vált. (1 pont)

Petőfi Kör

B) 1956. október 16-án a szegedi egyetemisták által megalakított ifjúsági szervezet, amely 1957 tavaszáig működött. (1 pont)

Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (METESZ)

C)Az MDP vezetése alatt álló centralizált ifjúsági szervezet 14 és 25 év közötti fiatalok számára. A tömegszervezet lapja a Szabad Ifjúság volt. A párt célja az volt, hogy az ifjúsági mozgalmakat ellenőrizhesse és a fiatalokat ideológiailag a rendszer híveivé nevelhesse. (1 pont)

Dolgozó Ifjúság Szövetsége (DISZ)

- Forrás: <http://www.rev.hu/sulinet56/online/szerviz/kislex/kislexis.htm>

10. Összegezd a forradalom kitöréséhez vezető okokat a szolnoki közlekedésmérnöki egyetemi karon 1956. október 23-án este tartott gyűlés határozata alapján! (20 pont)

(http://vfk.vfmk.hu/00000034/007.html#03_02)

1. forduló

sorsz.	Pontszámok
1.	12
2.	6
3.	4
4.	11
5.	2
6.	1
7.	3
8.	3
9.	3
10.	20
Összesen:	65